Libris.ro
Bucuria pentru oameni și cărți

Volume (ultima ediție): *Despre înfruntarea necazurilor* (Editura Areopag, 2018), *Despre avort. Motive, traume, consecințe* (Editura Areopag, 2018), *Vlahiia – Puterea iubirii* (Editura Areopag, 2017), *Cum să ne creștem copiii* (Editura Areopag, 2017), *Patericul pe înțelesul copiilor* (Editura Areopag, 2016), Doctorul de povești (Editura Areopag, 2016), *Patericul mirenilor. Pilde pentru secolul XXI* (Editura Meditații, 2013), *Jurnalul convertirii* (Editura Areopag, 2013), *Cartea nunții* (Editura Areopag, 2013), *Repere: Duhovnicul. Rugăciunea. Postul* (Editura Meditații, 2011), *Drumul cuvintelor* (Editura Egumenița, 2009), *Zorii apocalipsei* (Editura Egumenița, 2008), *Fețele apostaziei - Dărâmarea idolilor* (Editura Agnos, 2008), *Underground – Rebelii generației NU* (Editura Agnos, 2007), *Tinerii și sexualitatea – Repere pentru mileniul III* (Editura Egumenița, 2007), *Evanghelia versus Iuda* (Editura Sophia, 2006), *Despre reîncarnare și invazia extraterestră* (Editura Egumenița, 2006), *Taina iubirii* (Editura Egumenița, 2006), *Despre horoscop, cutremure și ghicirea viitorului* (Editura Lucman, 2006), *Noi sfinți preoți de mir* (Editura Lucman, 2006), *Bucuria Crăciunului* (Editura Agapis, 2006), *Tinerii și sexualitatea – Între iubire și păcat* (Editura Lucman, 2006), *Tinerii și sexualitatea – Întrebări și răspunsuri* (Editura Lucman, 2006), *Tinerii și sexualitatea – Păcate noi, păcate vechi* (Editura Egumenița, 2005), *Mângâiere pentru bolnavi* (Editura Egumenița, 2004).

danionvasile@yahoo.com www.danionvasile.ro

© Pentru ediția de față, Editura Areopag
ISBN 978-606-8451-92-3

DANION VASILE

DESPRE ÎNFRUNTAREA BOLII

Scrisoare către omul bolnav

Ediția a cincea, revăzută și adăugită

Editura Areopag
București, 2018

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

31. *Noi minuni ale Sfântului Nectarie*, Editura Bunavestire, Galați, 2003.
32. *Sfântul Lavrentie – viața, învățăturile și minunile*, Editura Credința strămoșească, 2003.
33. *Pelerinul rus*, Editura Sophia, București, 1998.
34. *Călăuză duhovnicească – Sfaturi ale nevoitorilor ortodocși din veacul al XX-lea*, Editura Sophia, București, 2015.
35. Arhim. Simeon Kraiopoulos, *Taina suferinței*, Editura Bizantină, București, 2007.

Cuprins

Partea întâi
În loc de introducere... 5
SCRISOARE CĂTRE OMUL BOLNAV 10
BOALA, O SUFERINȚĂ ADUCĂTOARE DE CUNUNĂ 26
NECTARIA S-A NĂSCUT PRINTR-O MINUNE! 44
CUVINTE DESPRE BOALĂ ȘI BOLNAVI 59
DESPRE EXAMENUL BOLII 73
BOLNAVUL ȘI PUTEREA RUGĂCIUNII 96
CĂRȚILE DE FOLOS PENTRU BOLNAV 112
NU VREAU SĂ MERG LA DOCTOR! 125
APUSUL CANCERULUI 141
PUȚIN CREDINCIOSULE, PENTRU CE TE-AI ÎNDOIT? 170
Sfântul Nicodim Aghioritul:
ÎN MREJELE VRĂJITORILOR 182

Partea a doua
RUGĂCIUNI CARE SE ZIC LA VREME DE BOALĂ
CANONUL DE RUGĂCIUNE AL BOLNAVULUI 197
ACATIST PENTRU IZBĂVIREA DE BOALĂ 205
Rugăciune către Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu 220
Rugăciune către toți sfinții 221
Rugăciune pentru dobândirea răbdării 222
Rugăciunea bolnavului înainte de operație 223
Rugăciune de mulțumire pentru însănătoșire 223
Rugăciunea bolnavului pentru cei ce-l îngrijesc 225
Rugăciune pentru izbăvirea de moarte năprasnică 226
Rugăciune pe patul de moarte 227
Rugăciune pentru bunul sfârșit al vieții *(rugăciune de la Muntele Athos)* 228
Rugăciune pentru bunul sfârșit al vieții 231
Rugăciune pentru omul bolnav 231
Rugăciune pentru bolnavul căzut în deznădejde 232
Rugăciune pentru mântuire 233
Bibliografie selectivă 236

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

SCRISOARE CĂTRE OMUL BOLNAV

Fratele meu (sora mea) în Hristos, tu stai şi suferi, în timp ce eu scriu, gândindu-mă la suferinţa ta. Am oare dreptul să îţi scriu? Are oare dreptul cineva din spatele frontului să îi scrie unui soldat din linia întâi? M-am gândit foarte mult la cei apăsaţi de boală. Scriindu-ţi, chiar fără să ştiu cine eşti şi de ce boală suferi, mă gândesc cum aş putea să te ajut.

Înainte de toate îţi scriu că îmi doresc din toată inima să duci cum trebuie această cruce pe care ţi-a dat-o Dumnezeu. O mie de scrisori dacă aş scrie către bolnavi, în fiecare dintre ele aş încerca să le repet acelaşi lucru: că trebuie să aibă grijă cum îşi poartă crucea...

Durerea nu lasă loc refrenelor. Îmi dau seama foarte bine că o scrisoare primită de la un străin te poate supăra: „De ce îmi scrie omul acela, dacă nu e în locul meu, dacă nu mă înţelege?"

Îţi scriu tocmai pentru că am fost şi eu îngenuncheat de durerile bolii, deşi îmi dau seama că şansele de a te ajuta prin rândurile mele sunt minime.

După lungi frământări – asemănătoare rezolvării unei probleme de matematică – am ajuns la concluzia că cel mai bine ar fi să îţi redau o întâmplare care mi-a plăcut în mod deosebit. Citirea ei nu îţi va uşura durerile, dar poate că te va ajuta să le înfrunţi altfel:

„Odată, un bolnav şi-a pierdut răbdarea şi striga către Domnul, cerând să-l slobozească de durerile

înfricoşătoare pe care le avea. I-a apărut atunci un înger care i-a spus:

– Prea Bunul Dumnezeu a auzit rugăciunea ta şi va face după cererea ta, însă cu condiţia ca în loc de un an de viaţă cu chinuri pe pământ, prin care orice om se curăţă de păcat ca aurul în foc, să primeşti să petreci trei ore în iad. Deoarece sufletul tău are nevoie de curăţire prin încercarea bolii, va trebui să suferi boala încă un an. Dar asta ţi se pare greu. Gândeşte-te însă ce înseamnă iad, unde merg toţi păcătoşii! De aceea încearcă, dacă vrei, să rabzi numai trei ore şi apoi te vei mântui cu rugăciunile Sfintei Biserici.

Bolnavul s-a gândit: «Un an de chinuri pe pământ e foarte lung. Mai bine să fac răbdare trei ceasuri, decât un an».

– Sunt de acord cu trei ceasuri în iad, a spus el îngerului.

Atunci îngerul a luat uşor sufletul bolnavului în mâinile sale, l-a lăsat în iad şi s-a depărtat spunând:

– Mă voi întoarce după trei ceasuri.

Întunericul veşnic ce stăpânea acolo, strâmtorarea, glasurile celor ce se chinuiau şi ajungeau la urechile lui şi înfăţişarea sălbatică, toate acestea au pricinuit nefericitului o frică şi o durere înfricoşătoare. Peste tot vedea şi auzea chinuri. Nicăieri vreun glas de bucurie în abisul nesfârşit al iadului. Se vedeau în întuneric numai ochii înflăcăraţi ai diavolilor, gata să-l sfâşie.

Sărmanul a început să tremure şi să strige, dar la glasurile şi strigătele sale îi răspundea numai abisul. I s-a părut că au trecut secole întregi, şi din clipă în clipă aştepta să vină îngerul, dar acela nu mai venea.

Libris.ro

În cele din urmă, deznădăjduit că nu va vedea niciodată raiul, a început să geamă şi să plângă, dar nimănui nu-i păsa de el. În iad, păcătoşii se gândesc numai la ei înşişi, şi diavolii se bucură de chinurile lor.

Dar iată că strălucirea dulce a îngerului se văzu în abis. Cu zâmbetul său paradisiac, îngerul a stat deasupra celui chinuit şi l-a întrebat:

– Cum eşti, omule?

– N-am crezut că şi la îngeri poate exista minciuna!, a şoptit cel chinuit cu o voce stinsă.

– Ce înseamnă asta?, a întrebat îngerul.

– Cum ce înseamnă?, a continuat ticăloşitul om. Mi-ai făgăduit să mă iei de aici după trei ceasuri, dar de atunci mi se pare că au trecut ani, veacuri întregi de chinuri nesuferite.

– Binecuvântatule, ce ani, ce veacuri?, a spus cu uimire îngerul. A trecut numai un ceas de când am plecat şi trebuie să mai rămâi aici încă două.

– Cum? Două ceasuri? Oh! Nu pot suferi, n-am putere! Dacă e cu putinţă şi dacă e voia lui Dumnezeu, te rog, ia-mă de aici. Mai bine să sufăr pe pământ ani întregi, până la ziua Judecăţii, numai scoate-mă din iad. Ai milă de mine!, striga gemând cel chinuit, ridicându-şi mâinile spre înger.

– Bine, a răspuns îngerul. Bunul Dumnezeu, ca un Părinte iubitor de oameni, te va milui.

La aceste cuvinte, omul îşi deschise ochii şi văzu că se află în patul său de boală, ca şi mai înainte" [12; 35-39][1].

[1] Între parantezele drepte am indicat numărul cărţii, aşa cum apare în bibliografia de la sfârşitul volumului şi pagina (sau paginile) de unde este luat citatul. Acolo unde nu am menţionat datele bibliografice în dreptul citatelor nu am reuşit să le

Poate că ai mai citit sau ai auzit deja această întâmplare. Sau poate că o afli abia acum. Mi s-a părut foarte potrivită pentru situaţia în care te afli.

Nu ştiu ce aş fi ales eu în locul acelui bolnav, dar cred că m-aş fi simţit atras să fac aceeaşi alegere. Trei ceasuri în iad... Oare ce ar fi aşa groaznic, încât să atârne mai greu decât un an de suferinţă?

Dar lucrurile stau altfel decât le vedem noi.

Poate că acum, când eşti covârşit de dureri, te întrebi de ce oare Dumnezeu nu ţi-a dat o cruce care să nu te covârşească. Sau de ce Dumnezeu nu a ales o altă cale pentru mântuirea ta. Răspunsul la această întrebare nu este greu de dat: Dumnezeu a ştiut care este calea cea mai potrivită pentru ca tu să te mântuieşti.

„Dar de ce alţii, care au făcut păcate mai mari, nu au o cruce la fel de grea?..."

Am auzit această întrebare de la mai mulţi bolnavi. „De ce Dumnezeu nu îmi dă chinuri mai uşoare? Nu vede că pe acestea nu le pot răbda?"

„Nu pot să nu cârtesc... Dumnezeu îmi dă încercări mai grele decât pot să suport..."

Dumnezeu nu este un sadic care are câteva tone de suferinţă pe care le aruncă la întâmplare pe pământ. Dumnezeu nu greşeşte. El ştie întotdeauna ce ne este cu adevărat de folos. Dumnezeu îngăduie ca omul să sufere tocmai pentru ca prin această suferinţă sufletul lui să se curăţească. Şi dacă unii au dureri foarte mari, nu înseamnă că Dumnezeu este nedrept cu ei, ci înseamnă că tocmai acele dureri sunt leacurile potrivite pentru sufletele lor.

identific sursa. Sper că această scădere va fi trecută cu vederea de către cititori, ţinând seama de faptul că nu este vorba de o lucrare de specialitate (n.a.).

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Omul se gândeşte: „Dar dacă alţii, care au făcut păcate mai mari, nu au parte de aceleaşi dureri, nu înseamnă că Dumnezeu ar fi putut să mă cruţe?" Problema ar trebui pusă altfel. Este adevărat că mulţi oameni răi au avut parte de o viaţă pământească plină de toate desfătările, şi chiar au avut o sănătate de invidiat. Ştim noi însă dacă ei s-au mântuit? Nu ştim. Păcătoşii care au murit fără să se pocăiască au ajuns în iad. Nu este problema noastră să judecăm dacă Dumnezeu este mai îngăduitor cu alţii decât cu noi.

Avem libertatea de a păcătui, avem libertatea de a-L judeca pe Dumnezeu. Dar, la ce ne ajută o astfel de libertate? Sfântul Apostol Petru ne îndeamnă: *Trăiţi ca oamenii liberi, dar nu ca şi cum aţi avea libertatea drept acoperământ al răutăţii, ci ca robi ai lui Dumnezeu* (I Petru 2, 15). Este trist faptul că mulţi oameni îşi folosesc libertatea în mod greşit. De fapt, tocmai aceasta a fost pricina căderii – că omul a vrut să îşi folosească libertatea călcând voia lui Dumnezeu.

Cu ce rămânem dacă Îl judecăm pe Dumnezeu? Schimbăm cumva soarta noastră în bine? Ni se împuţinează durerile? Dimpotrivă. Şi atunci? Dacă vrem să ne mântuim, atunci nu Îl judecăm pe Dumnezeu.

Şi totuşi, uneori oamenii se lasă covârşiţi de durere... Îl judecă pe Dumnezeu, se lasă biruiţi de deznădejde. Am căzut şi eu în acest păcat. Şi nu numai o dată. Cu trecerea timpului, însă, am înţeles că prin aceste căderi nu îmi uşuram cu nimic suferinţa, ba chiar mi-o agravam. Încercam să mă lupt cu Dumnezeu, şi lupta mea era dovada puţinătăţii credinţei mele. Înţelegându-mi greşeala, am căutat să nu mă mai lupt cu Dumnezeu, ci să mă lupt numai cu ispita deznădejdii. Lupta nu e uşoară, dar, dacă e pornită la timp, şansele de victorie sunt mai mari.

La început omul primeşte un gând de deznădejde, apoi începe să cârtească şi, dacă nu are grijă, în scurt timp inima sa este biruită de deznădejde. Îţi voi reda câteva rânduri scrise de Sfântul Teofan Zăvorâtul, ca să îţi fie de folos dacă sau mai bine zis când vei fi ispitit de deznădejde:

„Sănătatea dumneavoastră s-a şubrezit. Sănătatea şubrezită poate să şubrezească şi mântuirea, atunci când din gura bolnavului se aud cuvinte de cârtire şi strigăte de nemulţumire. Să vă ajute Dumnezeu să vă izbăviţi şi de un necaz şi de celălalt! Vedeţi unde vreau să ajung? La dumneavoastră se strecoară anumite cuvinte; cuvintele vin, fireşte, din simţăminte şi gânduri pe potrivă, iar acestea din urmă sunt de aşa un fel că lucrarea mântuirii nu se poate împlini cu ele. Binevoiţi a lua aminte la aceasta şi a vă îndrepta... Sănătatea şi boala sunt în mâinile purtării de grijă a lui Dumnezeu mijloace pentru mântuire atunci când atât una, cât şi cealaltă sunt folosite în duhul credinţei... Dar ele duc la pierzanie atunci când omul se poartă în privinţa lor după toanele sale" [21; 26-27].

Nu ne putem permite luxul de a avea toane. Cine se poartă după cum are chef mai devreme sau mai târziu va culege roadele atitudinii sale.

Lupta cu deznădejdea trebuie să fie o luptă susţinută, pentru că nu este cu nimic mai uşoară decât lupta cu desfrânarea, cu beţia, cu lăcomia, cu mândria sau cu alte patimi. Însă, în timp ce desfrânatul este mustrat de conştiinţă şi se poate pocăi, deznădăjduitul nu mai vede pocăinţa. Totul i se pare întunecat, totul i se pare fără rost. Ca să nu spun mai multe, voi spune doar că deznădejdea, pricină a sinuciderii, poate fi înţeleasă şi ca o formă de sinucidere. Pentru că asta este: în timp ce Dumnezeu trimite lea-

cul spre tămăduire, omul îl respinge ca şi cum ar fi otravă.

Sfântul Teofan Zăvorâtul spune: „În ce priveşte faptul că năvăleşte asupră-vă nerăbdarea, este omenesţe să fie aşa. Dacă vine, trebuie să o alungaţi. Simţământul de apăsare pricinuit de boală este tocmai ca să aveţi ce răbda. Unde nu se simte apăsare, acolo nu-i nici răbdare; însă când vine simţământul de apăsare împreună cu dorinţa de a o înlătura, nu e niciun păcat în asta. Este un simţământ firesc. Păcatul începe când în urma acestui simţământ sufletul se lasă pradă nerăbdării şi începe să încline spre cârtire" [21; 28-29].

Da, e omenesţe să ne vină gânduri de nerăbdare, şi chiar gânduri de deznădejde. Numai pe cei sporiţi în credinţă deznădejdea nu îi atinge. Chiar dacă ne vin astfel de gânduri, noi trebuie să luptăm împotriva lor cu toată atenţia. Bolnavul care se lasă biruit de deznădejde pierde atât în războiul duhovnicesc, cât şi în războiul cu boala. Pentru că însănătoşirea depinde şi de starea psihică a bolnavului.

Schiarhimandritul Vitalie Sidorenko ne îndeamnă: „Mai bine să răbdăm boli şi să ne curăţim de păcat decât să fim sănătoşi şi să fim aruncaţi în chinurile focului. Dacă nu există har, atunci omul nu poate să îndure ceva de la sine" [37; 246]. Uneori, la vreme de boală ni se pare că răbdăm prin propriile puteri, dar nu ne dăm seama cât ne întăreşte Dumnezeu. Fără El nu am putea răbda deloc.

Ar mai fi de spus că atunci când durerile sunt crâncene uneori omul simte nevoia de a da frâu liber mâniei. Este şi aceasta o ispită, desigur. În această ispită încearcă să găsească tot felul de vinovaţi pentru boala sa. E prea apăsător să recunoşti că boala este urmarea propriilor păcate, este mult mai convenabil

să dai vina pe alţii. Colegii de serviciu, membrii familiei sau prietenii sunt trecuţi prin ciurul judecăţii şi sunt consideraţi responsabili pentru boală.

Este adevărat şi faptul că boala unui om este amplificată de stările de stres provocate de unele rude sau de unele cunoştinţe, dar bolnavului nu îi este de niciun folos să îşi macine nervii gândindu-se cu răutate la aceşti *binefăcători* ai săi. Când mânia îi umple inima, bolnavul se agaţă cu disperare de fiecare victimă care îi apare la orizont. Nu este deci de mirare că îi va acuza pe doctori că sunt nepricepuţi.

Sfântul Teofan Zăvorâtul spune şi aceasta: „Nu vă supăraţi pe doctori. Ei nu pot vindeca singuri, ci doar cu binecuvântarea lui Dumnezeu. Iar Dumnezeu are despre boală şi sănătate cu totul alte idei decât noi, şi ele sunt departe de ale noastre ca cerul de pământ" [21; 23].

(Cred că spusele sale au nevoie de o mică precizare: sunt valabile mai ales pentru cazurile în care doctorul este priceput. Dacă doctorul este nepriceput, atunci şansele ca boala să fie tratată cum trebuie sunt, evident, mici. Într-o astfel de situaţie găsirea unui alt doctor, a unuia iscusit, i-ar putea fi de mare folos celui bolnav – ar fi cea mai simplă metodă de a-l feri de supărare. Este adevărat că Dumnezeu Se poate folosi şi de cel mai nepriceput doctor, dar asta nu înseamnă că nu trebuie să ţinem seama de iscusinţa medicilor. Sfântul Paisie Aghioritul ne atrăgea atenţia asupra faptului că doctorii „pot face greşeli, mai ales atunci când nu au smerenie." [13; 241-242]).

Când cuţitul durerii pătrunde în inimile noastre, vrem să înţelegem de ce nu suferim mai puţin, vrem să ne explicăm fiecare picătură de suferinţă.

Ridică-te, fratele meu, ori de câte ori ai căzut în deznădejde. Ridică-te, fratele meu, ca şi cum nu ai fi

căzut. Pe cât de mare este păcatul deznădejdii, pe atât de mare este plata celui care se ridică din cădere. E nevoie de răbdare, mai ales la vreme de boală.

Sfântul Paisie Aghioritul spunea: „O femeie ce suferă de rinichi şi de ani de zile face tratament pentru purificarea sângelui mi-a spus:

– Părinte, faceţi, vă rog, semnul crucii pe mâna mea. Venele îmi sunt numai rană şi nu mai pot suporta să fac acest tratament.

– Aceste răni, i-am spus, în cealaltă viaţă vor fi nişte diamante mai preţioase decât diamantele din această lume. (...)

După aceea, îmi arată o rană la cealaltă mână şi îmi spune:

– Părinte, rana aceasta nu se închide şi se vede osul.

– Da, dar de acolo din rană se vede cerul, îi spun. Mă rog ca Hristos să-ţi dea răbdare şi să-ţi mărească dragostea pentru El, ca să uiţi de durere. Desigur, există şi altă rugăciune – pentru a alina durerile, dar atunci se micşorează şi răsplata cea mare. Prin urmare, rugăciunea de mai înainte este mai bună.

Şi astfel s-a mângâiat mult, sărmana" [13; 228].

Oare câţi dintre noi ne-am mângâia la auzul unor astfel de cuvinte? Oare câţi dintre noi nu s-ar mâhni auzind că preotul căruia îi cerem să se roage pentru alinarea durerilor ne spune că e de preferat să răbdăm durerea? Totuşi, femeia a primit cuvintele Sfântului Paisie. Prin aceasta, a făcut dovada credinţei sale.

Ne este uşor să fim creştini atunci când avem tot ce ne trebuie, când nu ne lipseşte nimic şi când nu suferim nicio durere. Dar este greu să fim creştini atunci când ne apasă greutatea crucii.

Când suntem bolnavi (sau când suntem apăsaţi de oricare altă suferinţă), credinţa noastră este supusă unui examen. Avem de ales între răbdarea încercării sau alegerea unui păcat care să îndulcească suferinţa. Oamenii caută păcatul pentru că nu vor să ducă crucea. Ce este păcatul decât o fugă după o plăcere vinovată, o fugă după eliberarea de tensiunea la care ne supune viaţa? Omul a înţeles că nu poate evita necazurile. Ori alege să le rabde, ori alege să păcătuiască. Dacă nu vrem să înţelegem că Dumnezeu îngăduie să fim încercaţi de boală sau de alte necazuri pentru ca prin aceasta să ne curăţim sufletul, nu suntem creştini decât cu numele.

Cine este ortodox? „Cel care a primit botezul în Biserica Ortodoxă..."

Acesta este răspunsul standard. Un astfel de răspuns are mari şanse să fie greşit. Dacă acest răspuns ar fi adevărat, înseamnă că toţi yoghinii şi radiesteziştii, toţi penticostalii sau Martorii lui Iehova care în copilărie au fost botezaţi în Biserica Ortodoxă sunt ortodocşi.

„A, nu, dacă au devenit penticostali sau altfel de eretici, nu mai sunt ortodocşi."

Atunci?

„Ortodocşi sunt cei care au fost botezaţi în Biserica Ortodoxă şi care au păstrat învăţătura de credinţă ortodoxă."

În momentul în care cineva vrea să trăiască astfel încât să se mântuiască nu se va limita să primească credinţa cea curată, ci se va lupta să săvârşească şi faptele credinţei: *Credinţa fără de fapte este moartă* (Iacov 2, 20).

În momentul în care cineva trece la Ortodoxie nu este de ajuns să creadă că Hristos este Fiul lui Dumnezeu care S-a întrupat pentru mântuirea noas-

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

tră sau că Maica Domnului a rămas fecioară şi după naştere. Prin ele însele, dogmele nu mântuiesc pe nimeni. Omul trebuie să creadă şi că pentru a se mântui trebuie să poarte crucea pe care i-o trimite Dumnezeu. Mântuirea nu poate fi dată fără ca omul să se lupte pentru ea. Cei care vor să ducă o viaţă creştină fără necazuri şi fără boli îşi doresc imposibilul. (La limită, se poate afirma că este o erezie să vrei să fii mântuit fără să porţi crucea. Aşa cum există erezii hristologice – referitoare la persoana Mântuitorului, erezii eclesiologice – referitoare la Biserică, tot aşa există şi erezii soteriologice – referitoare la mântuire. Învăţătura despre mântuirea fără cruce este o astfel de erezie. Dumnezeu nu ne-a făcut roboţi, ci ne-a făcut fiinţe libere, cugetătoare. Dacă omul vrea să se mântuiască, trebuie să ducă lupta cea bună. În măsura în care dreapta credinţă modelează fiecare aspect al vieţii umane, în aceeaşi măsură erezia deformează înţelegerea firească a vieţii. Identificarea ideilor rătăcite are un caracter pozitiv în măsura în care rostul ei este de a-l ajuta pe om să îşi asume o concepţie de viaţă ortodoxă. Această concepţie îi va modela faptele într-o direcţie diferită faţă de cea în care i-ar fi modelat-o ideile rătăcite.)

Sfântul Paisie Aghioritul a întrebat pe cineva:

„– Ce face mama ta?

– Nu se simte bine, părinte. Din când în când îi creşte foarte mult temperatura şi atunci îşi pierde cunoştinţa. Pielea i se umple de răni şi în timpul nopţilor o dor.

– Iată, astfel de oameni sunt mucenici. Şi chiar dacă nu sunt mucenici desăvârşiţi, sunt pe jumătate.

– Toată viaţa ei a fost o suferinţă, părinte.

– Pentru aceasta, răsplata ei va fi îndoită. De câte bunătăţi are a se desfăta! Raiul îl are deja asigurat" [13; 227].

(Prin cuvintele „raiul îl are deja asigurat", părintele nu se referea la faptul că o anumită suferinţă poate fi preţul plătit de suflet pentru a se mântui. Poţi face cea mai jertfelnică lucrare, poţi răbda cele mai grele suferinţe, dacă la sfârşitul vieţii cedezi în lupta duhovnicească, pierzi totul. O exemplificare o oferă cei care, după ce au rezistat o vreme la caznele la care au fost puşi de prigonitori, s-au lepădat de Hristos. Bolnavul care rabdă trebuie să rabde până la capăt. Şi, dacă simte că mânia şi deznădejdea se apropie de sufletul său, să ştie că dacă cedează poate pierde plata suferinţelor pe care le-a răbdat până atunci.)

Toţi creştinii drept-măritori îi cinstesc pe sfinţii mucenici. Dar mucenicia ne apare ca o stare care nu prea are nimic în comun cu viaţa noastră. Totuşi, Sfinţii Părinţi au vorbit nu numai despre mucenicia propriu-zisă, ci şi despre mucenicia nesângeroasă. Există mai multe forme de mucenicie fără-de-sânge: mucenicia ascultării, mucenicia suferinţei, mucenicia bolii.

Sfântul Ioan Gură de Aur se adresează celui bolnav: „De vei cădea tu în vreo boală cumplită şi mulţi venind la tine te vor sili, unii cu descântece, alţii cu baiere, alţii cu altele să mângâi răul [adică să micşorezi suferinţa] – iar tu, pentru frica lui Dumnezeu, vei suferi vitejeşte şi fără de abatere, şi vei alege să pătimeşti mai bine toate decât să suferi să faci ceva din cele ce privesc închinarea la idoli, aceasta îţi aduce ţie cunună de mucenicie!

Şi nu te îndoi! Cum şi în ce chip? Îţi voi spune. Precum acela ce suferă vitejeşte usturimile cele din